

СТАНОВИЩЕ

От: **проф. д-р Веселина Йорданова Вълканова**
Софийски университет „Св. Кл. Охридски“ - Факултет по журналистика и масова комуникация
Научна специалност: Обществени комуникации и информационни науки

Относно: Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по 3.1. Социология в УНСС.

Автор на дисертационния труд: **Росен Ненчев Кутелов**
Тема на дисертационния труд: „Психографски профили и потребителско поведение“

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед №1511/27.05.2025 г. на Ректора на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Докторантът се е обучавал по докторска програма към Катедра „Икономическа социология“ на Общикономическия факултет на УНСС по научната специалност Социология съгласно Заповед на Зам.-ректора по НИД на УНСС № 643 / 11.03.2025 г. Обучението е осъществено на самостоятелна подготовка през периода 20.02.2024 до 08.04.2025 г.

Росен Кутелов е магистър на Софийския университет „Св. Кл. Охридски“ - Факултет по журналистика. Практическият му опит е свързан с организирането, провеждането на маркетингови проучвания и анализите на резултатите от тях - ръководил е над 200 проекта по маркетингови и социални проучвания, анализи, маркетингови стратегии, комуникационни стратегии, стратегически планове, има опит във връзките с обществеността и в работа с медиите. Автор на методологии за дефиниране на Психографските профили на потребителите, на Коефициент на маркетинговата сила на марката, на методологията за определяне на Индекс на пълноценния живот, на методологията за дефиниране на групите от избирателите според Идеино-ценностната ориентация.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд е с обем от 168 страници. Съдържанието е структурирано в увод, три глави, заключение и използвани източници. В основната част от работата са представени 2 таблици и 43 фигури. Библиографията е съставена от 22 източника на кирилица и 79 на латиница, включващи книги, монографии, статии, доклади и др., както и статистическа информация.

Темата на дисертационния труд е актуална и важна, защото засяга проблеми, свързани с информационното претоварване и начините за справяне с него. Научният проблем, който е в центъра на дисертационния труд, се осъзнава емпирично не само ежедневно на персонално равнище, но е във фокуса на вниманието на институции, правителства, авторитетни международни организации.

Целта на труда е да се установи дали могат да бъдат дефинирани отчетливо формирани групи от потребители според специфични за всяка група психографски черти, които поради тази си структура реагират по специфичен начин на определена информация.

Обект на изследване е самото информационно общество и едно от главните явления, които поражда то – информационното претоварване. Предмет на изследването са механизмите, чрез които индивидите се стремят да решат проблема с това претоварване.

Тезата на автора е, че е възможно да бъде очертана структура на потребителите според техните специфични психографски профили, че от принадлежността на всеки индивид към една от групите зависи дали и доколко той ще отвори „клапаните“ на комуникационните си канали, за да допусне до съзнанието си определена информация.

В първа глава – „Информационното общество“, са разгледани и анализирани прякото значение на комуникацията за човека; самото понятие „информационно общество“ – като възникване и специфични характеристики; причините и факторите за пораждането на информационната претовареност; различните видове предизвикателства, пред които информационното общество поставя личността; преките отражения на информационното претоварване върху отделната личност и върху обществото като цяло.

Във втората глава – „Механизми за справяне с информационното претоварване“, детайлно са проучени и представени различните способности, чрез които в съвременната социална среда личността се стреми да се освободи от тежестта на информационното претоварване. В диахронен план са разгледани видовете способности – от възникването до актуализирането на техногенните подходи за решаване на проблема, през индивидуалните волеви действия за ограничаване на потока от информация - до доказателствата за спонтанно притваряне на клапаните, през които личността допуска до съзнанието си информацията. Фокусът на автора е върху подбора на информацията, извършван чрез

автоматизираните механизми, които произтичат от принадлежността на личността към определена група потребители със сходни психографски черти.

В третата глава на дисертацията – „Психографски профили: емпирични социологически проучвания“, подробно е представена създадената на базата на лонгитюдните социологически проучвания, проведени от автора, методология за дефиниране на психографските профили на потребителите; специфичните черти на всяка от групите; проявлението им във всички сфери – от икономиката до медиите.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

В изпълнение на задачата авторът е осъществили респектиращ брой национално представителни социологически проучвания в широк темпорален обхват. Единната и стабилна методика, прилагана при тези проучвания, демонстрира значими за науката и комуникационните практики впечатляващи резултати: представените линейни динамики във всички аспекти на проблема – от самото структуриране на потребителите в 4 специфични групи според особените им психографски характеристики; през възприемането на базови понятия; до реакцията към комуникационните елементи, излъчвани както от стопанските, така и от нестопанските субекти, обосновано доказват тезата на автора.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

В разработката са демонстрирани много ярко професионалната рефлексия на докторанта и трайният му интерес към изследователското поле, на което се е посветил. Дисертацията представлява определен принос към изследваната област. Изследването и тезите са оригинални и авторски, докторантът е демонстрирал високи нива на критично мислене и оригинални интерпретации към изследвания проблем.

Настоящият дисертационният труд има определен принос в изследванията в научната област Социология, практическа и практико-приложна значимост, изразяващи се в:

- Извеждането на инструментариум за таргетиране и персонализиране съдържанията, което повишава ефективността на комуникацията и намалява „шумовия ефект“;
- Създаване на авторска концепция за психографските профили като емоционални реакции и предпочитания към информацията и склонност към взаимодействие с нея;
- Разработването на сегментационен модел за предвиждане на комуникационното въздействие;
- Обобщаването на ефективни и оптимизирани маркетингови стратегии на основата на цялостно разбиране на психографските характеристики на целевите аудитории.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Авторът има пет публикации в научни списания и сборници с научно рецензиране, с което значително надхвърля определения минимум и удовлетворява изискванията за комуникиране на научните и изследователските резултати. Още по-съществено е, че публикациите са изцяло фокусирани върху основните изследователски резултати на дисертационния труд и емпирично и теоретично защитават основната му теза за значението на психографското профилиране в различни аспекти на стопанския и обществения живот.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът, приложен към документацията по защитата, е с обем 48 страници и представя дисертационния труд чрез описание и анализ на: актуалността на темата, теоретичната и практическата необходимост от изследването, мотивацията за избора ѝ. Очертани са обектът и предметът на изследването, формулиран е основният научен проблем и водещата изследователска теза, както и проверените хипотези, целите, ограниченията, подходът, методологията, структурата на дисертационния труд, неговото съдържание, приноси и обобщения. Авторефератът следва логическата структура на дисертацията, отразява последователността на осъществените стъпки, прилаганата методология и аналитичните изводи от данните, получени в рамките на лонгитюдните социологически проучвания. Заедно с това като неизменна част от анализите е представена ефективната приложимост във всички страни на практиката на разработената от автора методология.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Препоръчвам публикуване на дисертационния труд в монография с оглед на научните и приложни приноси на изследването.

8. Заключение

Изведените по-горе приноси моменти на изследването и цялостната преценка на дисертационния труд ми дават основания да подкрепя пред уважаемите членове на научното жури на Росен Ненчев Кутелов да бъде присъдена образователната и научната степен „доктор“ по професионалното направление 3.1. Социология за дисертационния труд на тема „Психографски профили и потребителско поведение“.

София,
18 юни 2025 г.

Подпис:

OPINION

From: **Prof. Dr. Vesselina Yordanova Valkanova**

Affiliation: Sofia University „St. Kliment Ohridski“ - Faculty of Journalism and Mass Communication

Academic Specialization: Public Communications and Information Sciences

Regarding: Dissertation for the award of the educational and scientific degree „Doctor“ in 3.1. Sociology at the University of National and World Economy.

Author of the dissertation:

Rossen Nenchev Koutelov

Dissertation topic:

„Psychographic profiles and consumer behavior“

Grounds for Issuing the Opinion: participation as a member of the academic jury for the defense of the dissertation, in accordance with Order No. 1511/27.05.2025 of the Rector of the UNWE.

9. Information about the PhD candidate

The doctoral student studied under the doctoral program at the Department of Economic Sociology of the Faculty of General Economics of the UNWE in the scientific specialty of Sociology according to the Order of the Vice-Rector for Research and Development of the UNWE No. 643 / 11.03.20254. The training was carried out on an independent basis during the period 20.02.2024 to 08.04.2025.

Rossen Koutelov is a master's degree holder at Sofia University "St. Kl. Ohridski" - Faculty of Journalism. His practical experience is related to organizing, conducting marketing research and analyzing their results - he has led over 200 projects in marketing and social research, analysis, marketing strategies, communication strategies, strategic plans, has experience in public relations and working with the media. Author of methodologies for defining the Psychographic profiles of consumers, the Brand Marketing Power Coefficient, the methodology for determining the Full Life Index, the methodology for defining groups of voters according to the Ideological and Value Orientation.

10. General Overview of the Submitted Dissertation

The dissertation has a volume of 168 pages. The content is structured in an introduction, three chapters, a conclusion and sources used. The main part of the work presents 2 tables and 43 figures. The bibliography is composed of 22 sources in Cyrillic and 79 in Latin, including books, monographs, articles, reports, etc., as well as statistical information.

The topic of the dissertation is relevant and important because it concerns problems related to information overload and ways to deal with it. The scientific problem that is at the center of the dissertation is realized empirically not only on a daily basis at a personal level, but is in the focus of attention of institutions, governments, and authoritative international organizations.

The aim of the paper is to establish whether distinctly formed groups of users can be defined according to psychographic traits specific to each group, which, due to this structure, react in a specific way to certain information.

The object of study is the information society itself and one of the main phenomena it generates - information overload. The subject of the study is the mechanisms through which individuals seek to solve the problem of this overload.

The author's thesis is that it is possible to outline a structure of users according to their specific Psychographic profiles, that each individual's affiliation to one of the groups determines whether and to what extent they will open the "valves" of their communication channels to allow certain information into their consciousness.

The first chapter - "The Information Society" examines and analyzes the direct importance of communication for humans; the very concept of "information society" - as its emergence and specific characteristics; the causes and factors for the emergence of information overload; the various types of challenges that the information society poses to the individual; the direct effects of information overload on the individual and on society as a whole.

In the second chapter – “Mechanisms for Coping with Information Overload”, the various methods by which the individual in the modern social environment seeks to free himself from the burden of information overload are studied and presented in detail. In a diachronic plan, the types of methods are examined – from the emergence to the updating of technogenic approaches to solving the problem, through individual volitional actions to limit the flow of information - to the evidence of spontaneous closing of the valves through which the individual allows information to enter his consciousness. The author’s focus is on the selection of information, carried out through automated mechanisms that arise from the individual’s belonging to a certain group of users with similar psychographic traits.

The third chapter of the dissertation - "Psychographic Profiles: Empirical Sociological Studies", presents in detail the methodology created on the basis of longitudinal sociological studies conducted by the author for defining the psychographic profiles of consumers; the specific features of each of the groups; their manifestation in all spheres - from the economy to the media.

11. Evaluation of the Scientific and Applied Results

In carrying out the task, the author has conducted a respectable number of nationally representative sociological studies over a wide temporal scope. The unified and stable methodology applied in these studies, demonstrates impressive results that are significant for science and communication practices: the presented linear dynamics in all aspects of the problem – from the very structuring of consumers into 4 specific groups according to their particular psychographic characteristics; through the perception of basic concepts; to the reaction to communication elements emitted by both business and non-business entities, substantiate the author's thesis.

12. Evaluation of scientific and applied scientific contributions

The thesis demonstrates very clearly the doctoral student's professional reflection and his enduring interest in the research field to which he has dedicated himself. The dissertation represents a definite contribution to the research field. The research and theses are original and authorial, the doctoral student has demonstrated high levels of critical thinking and original interpretations of the research problem.

This dissertation has a certain contribution to research in the scientific field of Sociology, practical and practical-applied significance, expressed in:

- Introducing a toolkit for targeting and personalizing content, which increases the effectiveness of communication and reduces the "noise effect";
- Creation of an author's concept of psychographic profiles such as emotional reactions and preferences to information and tendency to interact with it;
- Developing a segmentation model to predict communication impact;
- Summarizing effective and optimized marketing strategies based on a comprehensive understanding of the psychographic characteristics of target audiences.

13. Evaluation of dissertation publications

The author has five publications in peer-reviewed journals and collections, which significantly exceeds the minimum required and satisfies the requirements for communicating scientific and research results. More importantly, the publications are entirely focused on the main research results of the dissertation and empirically and theoretically defend his main thesis about the importance of psychographic profiling in various aspects of business and social life.

14. Evaluation of the auto-abstract

Auto-abstract, attached to the defense documentation, is 48 pages long and presents the dissertation work through a description and analysis of: the relevance of the topic, the theoretical and practical need for the study, the motivation for its choice. The object and subject of the study are outlined, the main scientific problem and the leading research thesis are formulated, as well as the verified hypotheses, goals, limitations, approach, methodology, structure of the dissertation work, its content, contributions and generalizations. The auto-abstract follows the logical structure of the dissertation, reflects the sequence of the steps taken, the applied methodology and the analytical conclusions from the data obtained within the framework of the longitudinal sociological studies. Along with this, as an integral part of the analyses, the effective applicability in all countries of practice of the methodology developed by the author is presented.

15. Critical notes, recommendations and questions

I recommend publishing the dissertation in a monograph in view of the scientific and applied contributions of the research.

16. Conclusion

The above-mentioned contributing points of the research and the overall assessment of the dissertation work give me grounds to support before the esteemed members of the scientific jury that Rossen Nenchev Koutelov be awarded the educational and scientific degree "doctor" in the professional field 3.1. Sociology for the dissertation work on the topic "Psychographic profiles and consumer behavior".

Sofia,
June 18th 2025

Signature: